Anul III. Sibiiu, 5/18 Iulie 1909. Nr. 27.

Abonamentul:
pe 1 an 6 cor.
pe 1/2 an 3·—
pe 1/4 an 1·50
ROMANIA:
pe 1 an 10 lei
pe 1/2 an 5·—

ȚARA NOASTRĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ.

Redacția și administrația
SIBIIU
NAGYSZEBEN
strada Morii 8.

Răspuns la o necuviință.

In numărul pe care „*Convorbirile literare*“ îl consacră amintirii lui Eminescu, cu ocaziunea împlinirii a douăzeci de ani dela moartea lui, s'a strecurat, desigur fără știrea acelora cari au condus revista în zilele mari, o elucubrație semnată de dl Duiliu Zamfirescu, în care lipsa de cuviință nu este întrecută de cât de deșănțarea stilistică și sufletească a autorului ei.

Se laudă acolo susnumitul autor că a dat cu bâta 'n baltă, atunci când a pronunțat faimosul său discurs de recepțiune în Academie, și că prin aceasta a făcut să se sperie: gâște, cucove, bătlani, berze, sitari și... (să iertați!) bivoli, — uitând diplomatul stângaciu, că cel dintâi care s'a ridicat și i-a răspuns cu o bunăvoință exagerată, dar în orice caz cu autoritatea incontestabilă a unui înțelegător, a fost însuș dl Maiorescu.

D-sa l-a sfătuit părintește să se mărginească a produce opere literare, dacă poate, și să nu se amestece acolo unde nu se pricepe.

Sfatul, ca orice sfat bun, n'a fost primit, și de aceea d-sa se răsboește înainte și menține ceeace a zis.

Ilustrul coborâtor al lui Ioan al IV Laskaris (1259), fiul „de oameni învățați și de oameni de neam“, a plecat în răsboiu, uitând una din tradițiile casei sale, care vrea ca cel care pleacă în cruciate trebue întâi să se spovedească în fața oamenilor de toate păcatele vrute și nevrute, săvârșite cu fapta sau cu gândul.

Omițând acest amănunt din viața oricărui adevărat descendent al cruciaților, ne grăbim a-i îndeplini formalitatea neplăcută și-l vom spovedi noi în public.

Pune-ți patrafiru pe cap, și ascultă:

*

Iți aduci aminte de iarna anului 1884? Intr'o odăiță mică din etajul de sus al otelului Metropol ședeau doi „băieți“ cari aveau să ajungă doi din cei mai mari scriitori cu care se laudă neamul nostru românesc de astăzi. Băieți săraci, își cheltuiau toată comoara inteligenții și a talentului lor la o gazetă unde erai primit și d-ta, cam pe la ușă. De multeori i se întâmplà unuia să sfârșească câte un articol scânteetor pe întunerec, numai ca să păstreze restul din mucul de lumînare pentru întoarcerea tovarășului. Alături de odaia lor, și comunicând cu aceasta, erà un salon luxos mobilat, cu flori artificiale și cu parfumuri, cu pudră, pulverizatoare și alte utensile de toaletă intimă, cam curioase pentru locuința unui holteiu. Aceasta erà odaia d-tale.

Intr'o seară, deci, din iarna anului 1884, „băieții“ se întorceau acasă cu o lumînare întreagă și cu un volum proaspăt ieșit și întitulat: „*In fața vieții*, roman de Duiliu Zamfirescu.“ Cu o bucurie de strengari de treabă se furișează în odaie, aprind lumînarea lor, ascultă dacă vecinul e acasă, nu aud nici un sgomot, și încep să citească.

Cât au râs cei doi amici în seara aceea, o recunosc ei singuri, nu au râs o viață întreagă. Și cu toate acestea romanul erà jalnic și posomărît, descurajat și pesimist. Poate că numai Gherea a mai râs cu atâta poftă citind prietinilor articolul său despre *Pesimistul din Soleni*.

Dar deodată râsul se curmă, și prin ușa de comunicare se aude un glas:

— Băeți, nu râdeți așa tare... că nu pot să dorm.

Erà autorul care azistase astfel la execuția lui.

A doua zi, într'un cerc mai întins, cei doi prietini vorbeau cu un al treilea, care din nefericire nu mai trăește, și după multe glume și observații înțelepte, acesta al treilea le zise:

— Toate bune, dar e un lucru care m'a pus pe gânduri. In romanul lui Duilă se găsește o scrisoare, așa zicând trimeasă de un franțuz, Borel, către pesimistul nostru... In scrisoarea asta sunt câteva pasagii cari distonează cu tot restul romanului... Aia mai seamănă a ceva... Sunt idei și legături de fapte cari nu pot fi ieșite din capul lui Duilă...

Și rămânând pe gânduri mai adause:

— Eu am o bănuială...

Deodată se ridică în sus și strigă:

— Știu!

Alergă în bibliotecă, și, după câteva minute, se întoarse cu un volum mic întitulat: Arthur Schopenhauer, *Pen-*

FOILETON.

Strămoșii...

...„Nu suntem la acelaș nivel.. La 1759, adecă pe vremea când strămoșii autorului dela „Țara Noastră“ nu se coborîse încă din maimuță, egumenul Laskaris scrià cu documente filiațiunea familiilor Dukas, Vrana și Laskaris“...

Duiliu Zamfirescu în „Convorbiri Literare“.

Nu mor strămoșii niciodată,
Răsboiul lor în noi și-l poartă,
Căci li-e țărâna spulberată
Dar nu li-e dușmănia moartă.
Străveche ura lor se 'mparte
Din moș în moș, din tată 'n tată,
De-acolo dincolo de moarte
Ei ne mai cer o judecată.

Cum ne privim acum în față
Potrivnici însetați de luptă,
Neiscusința noastră 'nvață
Din ura lor 'neîntreruptă.
Noi suntem flacără pribeagă
Din ne 'mblânzita lor văpaie,
Cu moștenirea noastră 'ntreagă
Venim pe câmpul de bătaie.

Cu mine vin, roiesc, într'una
Cei fără neam și fără număr,
Ce-au sprijinit întotdeauna
Eternitatea pe-al lor umăr.

Vin cei de-o lege cu pământul,
Copiii soarelui de vară,
Eu, solul lor, le port cuvântul
Și 'n suflet sfânta lor povară.

Vin rânduri, cete se 'nfiripă
Din vechea veacurilor lavă,
Din ceas în ceas, din clipă 'n clipă
Tot crește oastea mea grozavă.
Le văd în orice parte roiul,
Și cer dreptatea lor târzie
Și fiecare-și urea ciocoiul
In judecată să și-l ție.

Ei tot mai mulți răsar din groapă
Răsar și 'n mintea mea s'alungă,
Vin bieți țărani munciți de sapă
Și vin haiduci cu flinta lungă.
Sosesc cu dorurile toate,
Sărmanii nu mai pot s'adaste:
— „Venit-am mare strănepoate
Să ne primești la tine 'n oaste!“

Eu stau supus: — „Veniți de-acuma,
Străbuni din lunga vremii cale
Și dați-mi cântecul și gluma
Și nesfârșita voastră jale.
Veniți, căci glasul vostru 'nvie
Un nou zorit de dimineață,
Voi ce-ați murit o veciniciе
Sunteți flămânzi azi de viață!“

Ei vin cu suflete 'noptate,
De-aceea sfarmă lanțuri grele,
De-aceea urlă și se sbate
Durerea 'n cântecele mele.

Căci din al veacurilor caier
Mi-am împletit eu biciul urii,
Nestinsul veciniciei vaier
Mi-a scris blestemu 'n ceriul gurii!...

De luptă-s gata eu... Prin mine
Un iad întreg cere răsplată.
Mi-e sete-acum... Te-aștept vecine
Și ochii mei păgâni te cată!
Eu vreau sclipirea de oțele,
Eu vreau oștirea ta măiastră,
Intregul cer cu ochi de stele
Să lumineze lupta noastră.

Te-aștept... te-aștept... Dar n'aud bucium,
Nici zumzet ascuțit de zale,
Mă 'ndoaie patima — mă sbucium:
— „Arată-mi rândurile tale!...“
Și cum te chem, și'un colț de țară
Mi te-au căutat zadarnic solii,
Te-apropii tu de subsuoară
C'un slab egumen ros de molii...

Te văd... Mi-e milă peste fire
De bietul grec cu haina ruptă:
Ai spart o criptă 'n mânăstire
Ca să-ți câștigi un soț de luptă...
Te văd și oastea mea pe-acasă
Mi-o 'ndemn încet să se strecoare:
Vai — toată ura mea mă lasă,
Căci sărăcia ta mă doare...

Octavian Goga.

© BCUCluj

sées et fraqments, trad. J. Bourdeau. Paris, Germer Baillière et Cie, 1880.

Şi iată ce citì din prefaţa traducătorului Bourdeau, în paralelă cu romanul în chestie:

J. Bourdeau, p. 13.	D. Zamfirescu, p. 107—8.
C'est qu'il est possédé de la folie de son temps, cette folie que l'on a si justement appelée la maladie du pessimisme, ou encore la maladie du siècle: *der Weltschmerz*, la douleur du monde, cette folie qui compte tant de victimes de Werther à René, de Childe-Harold à Rolla, et d'illustres malades: Byron, Musset, Henri Heine...	Eşti dar, scumpul meu, atins de această primejdioasă boală a veacului (Spusese mai sus, p. 106: Eşti atins de maladia veacului, pesimismul): *Weltschmerz*, durerea lumei, această nebunie absurd de comunicativă, care numără atâtea victime, dela Werther la René, dela Childe-Harold la Rolla, şi atâţia iluştri bolnavi: Byron, Musset, Heri (sic) Heine...

Şi mai departe:

J. Bourdeau, p. 13.	D. Zamfirescu, p. 109.
Autre symtôme non moins grave, c'est la manie raisonnante: il raisonne sur tout, sur son grand appétit, sur le spiritisme, le claire de lune, l'amour grec, sur les songes et les présages.	El (Schopenhauer) face diagnoza celor mai fine sentimente şi are mania de a raţionà totul: pentru ce i-e foame? ce e spiritismul? care sunt efectele unei nopţi cu lună asupra amorului? ce erà amorul la Greci? ce sunt presimţirile?

Şi iarăş:

placé entre deux epoques, l'une de scepticisme aride, l'autre de mysticisme et d'emphase, il les rapproche et en apparence les concilie.	Pus între două epoce, una de scepticism sterp, alta de misticism şi de emfeză, vrea să le concilieze şi să le apropie (adică viceversa).

Şi mai:

On avait trop ri au dix-huitième siècle, le siècle de Voltaire au rire sec et strident.	In veacul trecut lumea a râs prea mult cu un glas sec şi strident şi Voltaire...
Le dix-neuvième commence avec la lassitude d'un lendemain d'orgie.	Veacul al XIX a început cu osteneala ce o simte cineva după o noapte de orgie.

— Mai vreţi?
— Nu, mulţumim.
Şi „băieţii“ nu mai râseră.

*

Şi acuma, dacă dl Duiliu Zamfirescu o doreşte, putem să-i dăm şi numele celui ce l-a descoperit cu acest neruşinat plagiat.

Dar nu va îndrăzni să-l ceară. Il desfidem.

Pentru noi însă, credem că am sfârşit odată pentru totdeauna cu acest domn, care şi-a început cariera literară cu un act *necorect* şi o isprăveşte cu o faptă necuviincioasă.

Câteva Glosse.

„Cavalerul nostru pare a fi apucat de ducă-se pe pustii şi, în vremea furiei, ameninţă şi porneşte ca Don Chişot înpotriva morilor de vânt şi, ca Don Chişot, rămâne tot el biruit“.
Gherea despre un erou al lui Zamfirescu.

Fiecare se face celebru după cum îl taie capul. Erostrat dând foc templului din Efes. Zoilul împingând ura până la sinucidere. Iar dl Duiliu Zamfirescu aruncând „o peatră în baltă“... Nu o afirmăm noi. Insuş dl Zamfirescu scrie despre sine în articolul din „Convorbiri literare“:

— „Nebunul, care a aruncat peatra, am fost eu“!

Iar noi adăugăm cuvântul biblic:

— „*Tu* zici şi vorba ta sfântă este!“

*

Comparaţia cu „piatra în baltă“ de alt fel nu este tocmai nimerită. Şi aici se vede iarăş ce puţin simţ pentru limba românească are dl Zamfirescu. Românul curat zice despre nebun că aruncă piatra în puţ sau în fântână şi zece înţelepţi nu pot s'o scoată... Cât despre baltă avem metafora: a da cu bâta în baltă şi a te stropì singur. Potriveala asta erà mai mare, căci dl Zamfirescu a dat în adevăr cu bâta în baltă şi vai! s'a stropit de sus până jos, încât nici Densuşianu cu telegramele, nici Macedonschi cu simpatiile şi nici Soveja cu părintească-i ocrotire nu-l vor mai puteà curăţì de urmele jocului frivol.

*

Dar să păstrăm poetica figură cu balta. Poate a-ţi gâcit că sub această baltă dl Zamfirescu înţelege acea parte a literaţilor de astăzi (şi sunt cam mulţi), cari l-au luat şi-l iau în râs pentru vorbăria-i deşartă. In ochii dsale aceşti scriitori constitue o apă murdară, în care îşi dau întâlnire „gâşte gălăgioase, cucove (?), sâtari sugători, animale cu pielea groasă, bivoli şi alte vietăţi“... Foarte bine! Să primim asemănarea, ca fiind delicios de spirituală. Dar ne permitem a întrebà pe autorul ei: în ce categorie din aceste animale „cu pielea groasă“ împarte dsa pe dl Maiorescu, cel dintâi care s'a plecat să scoată din fântână piatra „nebunului“? Gâscă, cucovă (?) sau altceva mai drastic?

Poate dl Mehedinţi, care a tipărit acest compliment, strecurat la adresa dlui Maiorescu, va ştì să răspundă...

*

Evident cititorii s'au putut convinge, că dl Zamfirescu urăşte pe scriitori. Dar, ceeace nu se ştie atât de bine, este motivul acestei uri fără margini. Şi motivul e foarte simplu. N'a fost scriitor de seamă care să nu fi zimbit de sforţările dlui Zamfirescu. N'a fost un critic mai serios, care să nu fi arătat partea artificială şi caricaturală din opera dsale. Cetiţi de pildă minunatul articol al lui Gherea „Pesimistul din Soleni“. Opriţi-vă cu dinadinsul asupra modului cum limpedele nostru critic schiţează pe eroul romanului dlui Zamfirescu „In faţa vieţii“, „ale cărui episoade sunt caracteristice pentru autor“... Veţi face cunoştinţă acolo cu „omuleţul deşert şi plin de egoism“, cu această „inteligenţă foarte puţin pătrunzătoare, foarte slabă, dar cu poleială franţuzească“, cu această „lăudăroşie şi deşertăciune“ a unui erou de bâlciu, care „îşi ascunde micimea sa morală şi intelectuală sub scutul unor nume mari ca Byron, Leopardi, Schopenhauer“....

Pare că vedem acum pe eroul Soleanu reînviind, în toată lăudăroşia lui, când cetim în „Convorbiri“: „Eu care am cetit pe Fröhner la temeliile columnei lui Traian, eu care am cetit pe Platon şi am tradus pe Leopardi, eu să nu înţeleg arta şi istoria?...

Oho, Solene! Vei fi cetit câte-n lume şi vei fi vizitat atâtea oraşe şi facultăţi, dar ce folos că talentul, bunul simţ, modestia şi alte multe nu se învaţă din carte şi nu s'au legat de dta? Cultura unui scriitor se judecă după creaţiunile lui şi nu după o fanfaronadă autobiografică.

*

Şi e belicos lucru mare, dl Zamfirescu. Se laudă că ar fi fost în stare să „rupă gâtul“ unui adversar. Lauda aceasta este un fel de „fală goală, traistă uşoară“, cum se zice pe româneşte, şi ne aminteşte o scenă de o irezistibilă comicărie dintr'un roman al dsale. Cine nu cunoaşte celebra scenă cu ursul împuşcat cu alice de paseri?

VIEAŢA LITERARĂ.

Ecaterina Pitiş, *Poezii*. Buc. 1909 (Ediţia „Minervei“). pag. 163. — **Donar Munteanu**, *Aripi negre*. Buc. 1909. (Biblioteca populară Socec) pag. 64.

Cuprinsul volumului d-şoarei Pitiş este foarte simplu. Ca povestea unei tinereţi liniştite.

O copilă sensibilă, cu întâiele bucurii ale vieţii, tulburate ici colo de uşoare melancolii, îşi redă în formă versificată impresiile şi amintirile. Chipul neuitat al bunicei, cu basmele copilăriei, o urmăreşte neîncetat. Grădina cu zarzării în floare, cu nucul, cu cireşii, cu crinii şi garoafele ei, o alintă. Pădurea şi poenele, cu fluturii şi ciocârliile lor, o desmiardă ca pe-un copil cuminte şi înţelegător. Şi firea, cu vecinicile ei schimbări, îi spune taine, pe cari tînăra poetă le ştie prinde în armonii uşoare, pururea senină sub cerul albastru al primăverii şi vecinic tulburată, când frunzele cad şi întâii fulgi s'aştern peste nădejdi abià întrezărite.

Paginile aceste de o poezie blajină şi cam demodată încep însă a se colorà îndată ce se amestecă în ele întâiul fior de iubire. Iubirea e raza care dă vieaţă şi căldură strofelor anemice. Cine ca d-şoara Pitiş, a scris o atât de caldă chemare, ca cea cuprinsă în poezia „Primăvara“, e desigur un talent cu multe făgăduinţi pentru viitor:

...Şi vino 'n codru. Vântu 'n fagi,
Când stele ard pe creşte,
Inşiră sufletelor dragi
O tainică poveste.

Au ascultat-o mii şi mii —
Ascult-o, ca şi tu s'o ştii
Şi fericit de vrei să fii:
Iubeşte!

Iubire, flori şi primăveri
Nu-s date pe vecie.
Ce-ţi pasă astăzi, ce-a fost eri
Şi mâne ce-o să fie?
Pe-acelaş drum ţi-e scris să treci
De eşti voios şi îţi petreci,
Sau stai cu inima în veci
Pustie.

Odată toate s-or sfârşi,
Cu scris şi cărţi s'o trece;
Şi primăveri vor înflori
Şi alţii vor petrece.
Străini ce astăzi nu te ştiu
Atunci s'or strânge la sicriu,
Apoi vei rămâneà pustiu
Şi rece.

Vor pune flori de-asupra ta,
Frumos ţi-o fi mormântul,
Dar vremuri reci le vor uscà
Şi arşiţa şi vântul;
Incet, încet, se vor rări
Coroane, lacrimi şi făclii,
Şi tot atât de greu ţi-a fi
Pământul.

Când nota aceasta de vieaţă va fi mai stăpânitoare în versurile autoarei, când poeta va ieşì din atmosfera sfioasă a primelor sensaţii şi va cunoaşte realitatea cu patimile ei puternice şi cu frământări zguduitoare, suntem siguri că va reuşì să se impună deabinele. Deocamdată îi semnalăm dibăcia în vers şi claritatea expresiunei, — două calităţi prin cari d-şoara Pitiş intră în rândul celor vrednici a fi citiţi.

Al doilea autor de versuri anunţat acì, d-l Donar Munteanu este ceva mai vechiu ca d-şoara Pitiş. Primele d-sale începuturi au apărut prin revistele obscure ale răsleţilor simbolişti din Capitală. Judecând după acele începuturi, cu totul abracadabrante, noi credeam într'o desvoltare mult mai „originală“ a acestui versificator. Volumaşul este însă o decepţie completă, cu toată calda recomandaţie cu care d-l Dragomirescu o însoţeşte.

O mare parte din aceste versuri sunt simple banalităţi scrise într'o proză rimată ca aceasta:

Jur în jur se 'ntind în zare
Lanuri galbene de grâu,
Despărţite *de-un pârâu*
Şerpuit ca o cărare.
Ici şi colo pomi şi flori,
Fluturi albi plutind uşor,
Discul galbenului soare
Şi, nălţându-se splendoare,
O pădure ş-un colnic,
Ceru-albastru şi nimic.

Acest „nimic“ dl Munteanu îl intitulează „Pastel“ şi d-l Dragomirescu nu ezită să ne anunţe în prefaţa sa, că tînărul autor are „fond original şi formă originală“.

Să alegem, la întâmplare, o altă bucată din banalităţile rimate ale dlui Munteanu:

© BCUCluj

Zice că Eugen Soleanu se plimbà într'o pădure, cu iubita sa şi cu copii aceleia. Şi ce să vezi? Iaca ursu! „O secundă i-se păreà că i-s'a oprit sângele în vine. Eugeniu apucă puşca şi strigă la el. Ce erà de făcut? Puşca încărcată cu ploaie! Atunci o hotărîre supremă. El începù a-şi retrage puşca la ochi. Ursul veneà spre el. Erà mare cât un om. Se apropie până la trei paşi de el. La această depărtare el descărcă amândouă ţevile în ochi. Ursul sărì în sus dând din cap. Erà lovit bine. Eugeniu priveà nemişcat la el. *Uitase că trăià* (!). De-odată teama că nu l-o fi lovit bine îi venì în minte. Scoase numai decât iarba din buzunar şi încărcă amândouă ţevile cu îndoită măsură, fără a mai pune alice. Ursul se mai rostogolì de vre-o câteva ori până căzù de râpă“...

Povestea aceasta a dlui Zamfirescu, în care ne arată cum un erou al dsale a răpus un cogeamite urs „cât un om de mare“, cu o simplă încărcare de alice pentru paseri, e desigur fioroasă, dar nu înspăimântă decât pe naivi. Nu toţi urşii sunt de carton şi nici literatura nu este codrul Vlăsiei, unde poţi face exerciţii cinegetice şi poţi încercà a „rupe gâturile“, fără pedeapsă!

•

Adecă să nu zicem vorbă mare. Asemănarea cu codrul Vlăsiei s'ar potrivì. Citiţi cele două coloane, puse alături, din primul articol şi vă convingeţi. Ce frumos documentată stă aici dovada unui act de incorectitudine literară a dlui Zamfirescu! Priviţi pe trufaşul, vorbareţul, insultătorul „anti-poporanist“, — ce gol a fost el totdeauna şi cu câtă iscusinţă ştià el să acopere acest gol şi să se împodobească cu pene străine! El „care a cetit pe Fröhner la poalele columnei lui Traian, el care a cetit pe Platon şi pe Leopardi“... ce bine ştie el să găsească mijloacele de a simulà o cultură pe care nu o are! Şi ce dibaciu ştie coborâtorul grecului Laskaris (o rudă de departe cu vărul unui unchiu al dsale...) să întindă mâna după laurii cugetătorilor străini, pentru a-şi încununà cu ei fruntea înfierbântată de visuri neputincioase!

Mărire ţie, noului venit în rândul nemuritorilor. *Dignus, dignus eras intrare!*

Disoluţia în Cameră.

Imunitatea lui Novoselo. — Un succes al dep. român Vlad. — Şedinţă secretă. — Prezintarea noului guvern. — Declaraţiile partidelor.

Frământările şi fierberea ce s'a observat lunile din urmă, în sânul partidelor coaliate, s'au manifestat şi în cele două şedinţe — de Sâmbătă şi Luni — ale Camerei deputaţilor.

Guvernul sperà că va obţine cu înlesnire un vot de încredere şi şedinţa se va terminà fără nici un incident, când colo am avut scene furtunoase ca pe vremea obstrucţiei celei mai îndârjite.

Chestia de imunitate a deputatului croat Novoselo a dat prilej la izbucnirea patimilor şi — lucru ciudat — la înfiriparea unei majorităţi nuoi, incidentale — care a votat împotriva raportorului comisiei de imunitate, *aprobând propunerea deputatului* român Dr. Aurel Vlad.

Raportorul comisiei de imunitate, deputatul Héderváry Lehel, constată că imunitatea dep. Novoselo a fost violată prin faptul că a fost dat în judecată şi condamnat fără să se fi cerut suspendarea imunităţii lui. „Imunitatea lui Novoselo n'a fost, însă, violată prin faptul că a fost arestat, pentrucă a fost arestat în flagrant delict, strigând *Abzug Rauch*“.

Părerea din urmă a comisiei a fost ascultată cu protestări, cărora le-a dat expresie deputatul român dr. Vlad, cerând într'un discurs documentat — să se constate că imunitatea lui Novoselo a fost violată şi prin faptul că acest deputat a fost arestat.

Preşedintele Justh consultă Camera şi enunţă că majoritatea e de părerea deputatului român... Un deputat român apărător al prestigiului parlamentului!... Asta nu le place clericalilor şi agrarilor din partidul Kossuthist. Izbucnesc în strigăte, vociferează, îl acuză pe Justh că a fost parţial, arbitrar... că a procedat ca.... *Perczel*...

E cu neputinţă să se continue şedinţa în sgomotul acesta mare. Justh se ridică şi suspendă şedinţa. In pauză i-se prezintă o cerere, iscălită de 20 de deputaţi, parte poporali, parte constituţionali, prin care se cere şedinţă secretă.

In şedinţa aceasta, poporalul Hencz Károly l-a atacat din nou pe Justh, acuzându-l că a violat regulamentul Camerei şi că stă în serviciul unei fracţiuni. Justh dovedeşte că a procedat corect. Wekerle e de aceiaş părere şi incidentul — tras de păr de constituţionalii lui Andrássy şi clericalii lui Rakovszky — se termină cu o manifestaţie de simpatie pentru Justh.

Redeschizându-se şedinţa publică, ia cuvântul ministrul-preşedinte Wekerle şi anunţă că, neputându-se resolvì criza, Ma. Sa a numit din nou guvernul demisionat... şi că acest guvern la toamnă din nou îşi va da demisia.

In numele partidului Kossuthist ia cuvântul dep. Bakonyi Samu, şi propune Camerei să ia la cunoştinţă numirea noului guvern, declarând că la toamnă nu va sprijinì decât un guvern care va începe lucrările pregătitoare pentru înfiinţarea băncii comune şi introducerea votului universal.

In numele partidului naţionalităţilor a luat cuvântul deputatul Dr. Teodor Mihali, care a rostit următorul discurs:

„Daţi-mi voie să exprim din prilejul prezentării noului cabinet punctul de vedere al partidului meu. Inainte de toate declar că n'am nici o încredere în noul cabinet pe care nu-l consider de parlamentar. Nu pot aveà încredere în noul guvern pentrucă acesta n'are nici un program. In faţa partidului naţionalităţilor stă numai activitatea de până acì a guvernului, alta nimica. Partidul meu înainte cu trei ani şi-a spus îngrijorările sale faţă de politica guvernului, care n'a satisfăcut obligamentele luate asupra sa în pact, de a realizà sufragiul universal egal şi secret, a dat expresie mai departe şi acelei îngrijorări, că guvernul nu a rezolvat chestiile sociale şi de naţionalitate conform intereselor ţării. Ingrijorările acestea s'au dovedit, durere, ca întemeiate, deoarece în curs de 3 ani guvernul coaliţiei n'a fost în stare să realizeze dreptul electoral secret şi egal, ci a căutat ca cu introducerea votului plural să-şi menţină şi mai departe domnia de clasă. Cu chestiile sociale şi de naţionalitate guvernul nu şi-a bătut capul. Cât pentru greşelile administrative, poporul a fost expus celor mai mari prigoniri ca şi când scopul guvernului ar fi fost şicanarea şi sărăcirea păturilor de jos. Căci milioane fac sumele, cu cari au fost pedepsiţi ţăranii în ţinuturile locuite de naţionalităţi. Pe terenul justiţiar aceleaşi prigoniri. Oratorul constată că pedepsele cu închisoare, dictate de judecătorii în procesele de presă se urcă sumar la 200 de ani, iar amenzile dau suma de 200 mii coroane. (Mare sgomot.) Pot dovedì că toate aceste prigoniri au urmat la indemnul guvernului. (Sgomot continuu şi întreruperi).

Răul, după părerea mea, residă în aceea, că în Ungaria nu se află guvern, care să fie capabil a resolvà aceste chestiuni. Poftiţi şi reali-

---

Erà într'o seară de primăvară
In luna Mai,
Ţii minte steaua ce stà s'apară
Când pe sub *sălcii* suflau zefirii,
Şi când natura erà un raiu?
— Eu ştiu c'atuncia îţi sărutai
Obrajii rumeni... Ah, trandafirii
Şi banca-aceea de lângă *tei*!
Ca pe-o avere
Te luai în braţe şi te strânsei
Şi simţişi lumea fără cuvinte,
Frumoasa lume cu dulci mistere
Şi-ascultaşi şoapte dulci în tăcere
Care sburară din a ta minte!

Şi aici un alt „pastel“ din care se vede ce puţin am evoluat de la Rodica lui Alexandri până la dl Donar:

Spre isvorul ce şopteşte
Se apleacă o copilă:
Ochi de cer şi păr de soare,
Mlădiere de zambilă,
Iie 'n fluturi şi zevelcă,
Roşii fragi ascunşi în sân,
Şi din juru-i fluturi sboară
Roiuri, roiuri peste fân.

Fragmentele citate fac parte din poeziile mai echilibrate ale autorului, în cari a căutat să-şi părăsească şcoala simbolistă dela care a plecat. Restul însă, care justifică titlul de „Aripi negre“ (alt simbolist şi-a întitulat volumul „Aripi de vis“) este mult mai sombru, mai pretenţios şi mai confus, neapărat. Unele au hazul lor prin o lipsă desăvârşită de coherenţă. O pildă:

Ce *tăcere fioroasă*
In adâncul de pădure,
Şi 'n adânc e o poiană
Cu flori roşii şi cu mure
Şi cu umbră răcoroasă,
Iar din fundul unui rîu
O naiadă îşi arată
Corpul alb până la brâu...

Vedeţi confuzia autorului: d-sa voeşte să ne dea o imagine „fioroasă“ şi când colo ne zugrăveşte o poiană cu flori, în care se iveşte o zînă cu corpul alb, — ceeace numai „fioros“ nu poate să fie. Şi astfel sunt toate procedările de zugrăvire a stărilor sufleteşti, sau a tablourilor din natură: multă vorbă goală şi multe banalităţi. D-l Munteanu e un primitiv şi-un confuz, care oricât ar afectà un grad de rafinare artistică (traduce din Rollinat!), cu anevoie va străbate printre scriitorii noştri consideraţi. ***Gh. Dumbravă.***

A apărut:

In biblioteca de popularizare a „Minervei“ (preţul 30 bani) *Nuvele* de cunoscutul scriitor Z. Bârsan.

„Din lume pentru lume“ (povestiri din popor) de d-na Sofia Nădejde. Preţul 2 lei.

„Amorul veghiază“ în „Biblioteca pentru toţi“, scânteietoarea piesă a d-lor Caillavet şi Robert de Flers.

Mitologia eschimoşilor.

Cu toată propaganda misionarilor creştini printre eschimoşii din Groenlanda, succesele lor sunt aproape nule. Eschimoşii nu se simt nici decum ispitiţi de învăţăturile evangeliei lui Cristos, ci preferă a rămâneà în credinţele şi datinele lor străvechi. Poate nicăeri nu a făcut propaganda creştină mai puţini aderenţi ca între indigenii din Groenlanda.

Eschimoşii îşi au religia lor, la care ţin cu sfinţenie. Mitologia lor se basează pe vechiul cult al puterilor naturei, cari sunt personificaţi în zei şi zeiţe, întocmai ca la vechile popoare păgâne de sud.

Zeii principali ai eschimoşilor sunt Soarele şi Luna. Soarele personifică o zeiţă, iar luna un zeu. Ei sunt fraţi din aceeaş mamă. Cu toate acestea, Luna este îndrăgostită de soare, de această zeiţă cu plete de aur, după care aleargă zi şi noapte neîncetat

Soarele însă se fereşte de păcat, se ascunde în mare, de unde ese, când vede că adoratul este departe. Zeul Lunei este reprezentat la eschimoşi printr'un flăcău tinăr, îmbrăcat în haine uşoare de vară. Inaintea lui merge amurgul ca o fecioară nespus de frumoasă, iar în urma lui zorile, cari îi ţin calea ori de câteori e aproape să prindă pe soţa sa. Odată însă Luna va ajunge să îmbrăţişeze Soarele, iar atunci va fi sfârşitul lumei. De aceea eschimoşii, când Luna răsare până când soarele n'a apus încă, încep să cânte fel de fel de cântece religioase, prin cari cred că pot împiedecà unirea Lunei cu Soarele şi deci... împiedeca şi sfârşitul lumei.

© BCUCluj

zaţi sufragiul universal şi secret şi veţi obţineà baza pe care stând se vor puteà apărà interesele însemnate ale ţării. (Sgomot continuu. O voce: Vă merge bine!)

Dr. T. Mihali: Să nu dea Dumnezeu binele acela nimănui, când fraţii noştri, soţiile noastre şi prietinii noştri se află în temniţă. (Mare sgomot). Şi cum e pe terenul justiţiei, tot aşa e şi pe cel religios: suntem împiedecaţi în esercitarea libertăţii noastre religioase. (Voci: Nu e adevărat!) Este ceva ne mai auzit să vină un ministru de culte şi să interzică propunerea religiunei în o limbă neînţeleasă de băieţi.

Nu pot avea încredere în guvern nici din motivul că primejduieşte echilibrul gospodăriei statului prin faptul, că mereu urcă cheltuielile fără să se îngrijească de venite.

De încheere dl dep. Dr. Mihali prezintă următoarea moţiune:

„Camera enunţă că n'are încredere faţă de guvern şi că prima condiţiune a rezolvării crizei politice este realizarea sufragiului universal egal şi secret.“

*

In şedinţa de Luni s'a continuat şi terminat discuţia, primindu-se propunerea deputatului Bakonyi.

Apoi, la propunerea preşedintelui Justh, Camera şi-a luat vacanţă până la 28 Septemvrie.

REVISTA POLITICĂ.

Coaliţia rămâne... Greutăţile ivite în rezolvirea crizei — de cari am pomenit în repeţite rânduri — au îndemnat pe Maj. Sa să amâie rezolvirea până la toamnă, însărcinând actualul cabinet să conducă mai departe afacerile ţării până la toamnă.

In urma unei hotăriri a consiliului de miniştri, Wekerle a înaintat Maj. Sale rugămintea ca actualul cabinet — demisionat — să fie numit din nou, îndatorindu-se ca la toamnă să-şi dea din nou dimisia.

Autograful preaînalt conţinând noua numire s'a publicat în numărul de Mercuri al „Monitorului oficial“...

Până la toamnă, dară, vom fi feriţi de surprize.

o

Plecarea Maj. Sale. De ani de zile Maj. Sa petrece vara la Ischl, unde de obiceiu se duce pe la sfârşitul lui Iunie. Anul acesta, în urma crizei de guvern, Maj. Sa a fost necesitat să-şi amâie călătoria de pe-o zi pe alta.

Terminându-se, în pace, şi şedinţa de Luni a Camerei deputaţilor ungari, Maj. Sa a plecat, cu tren special, Mercuri dimineaţa din Viena, sosind la Ischl în aceiaş zi după amiazi.

o

Prorogarea parlamentului austriac. „Wiener Zeitung“, organul oficial al guvernului austriac, publică un comunicat mai lung, anunţând că: „Pe baza prea înaltei împuterniciri şi în conformitate cu hotărîrea unanimă a consiliului de miniştri, sesiunea a 19-a a Reichsrat-ului se declară închisă“.

„Guvernul austriac — se zice apoi — a luat această măsură după multă codire. A fost nevoit să o facă, deoarece ordinea normală şi capacitatea de lucru a parlamentului nu puteà fi menţinută. Vina acestei măsuri o are în mod excluziv acea fracţiune parlamentară care, fără să fie nevoie, a depus nenumărate moţiuni de urgenţă la ordinea zilei, deşi trebuiau să se discute chestiuni de o importanţă capitală pentru propăşirea ţărei. Toate proiectele depuse erau născute din grija pentru prosperitatea generală şi nu din simpla dorinţă a guvernului. Inainte de toate eră să se stabilească raporturile comerciale cu statele balcanice şi cu România“.

Vizita arhiducelui Franz Ferdinand în România. Vorbind de vizita arhiducelui Francisc Ferdinand şi a soţiei sale la Sinaia, „Fremdenblat“ zice: această vizită dovedeşte legături tradiţionale de amiciţie între familia imperială şi familia regală română, dar mai dovedeşte excelentele şi cordialele relaţiuni dintre monarhia austro-ungară şi statul vecin român, relaţiuni cari au rămas neschimbate.

Ziarul relevă apoi meritele Regelui Carol arătând progresele făcute de ţara românească sub domnia regelui.

Austro-Ungaria, adaugă oficiosul vienez, a avut totdeauna stimă pentru acest stat care s'a dovedit a fi un element notabil de ordine în Balcani şi a apreciat faptul că politica înţeleaptă externă a Suveranului României a ştiut să evite cu îngrijire orice politică de aventuri. Politica românească este o politică leală şi conştientă de ţinta sa. Amiciţia dintre monarhia noastră şi România este de asemenea un rezultat al acestei politice valide şi se poate constată şi astăzi cu satisfacţiune că aceste legături amicale sunt neştirbite.

Alegerea dela Caransebeş.

După multele peripeţii, capacitări şi svârcoliri, în fine, în ziua sfinţilor apostoli Petru şi Pavel s'a dat lupta hotărîtoare între oamenii stăpânirei bisericei şi ai stăpânirei lumeşti dela Caransebeş — şi spre marea noastră satisfacţie şi de astădată biruinţa a rămas pe partea oamenilor legaţi cu toată fiinţa lor de biserica strămoşească.

Burdismul a suferit înfrângerea meritată, iar candidatul bisericei a raportat o biruinţă strălucită:

Dr. Traian Badescu, a fost ales de Episcop al Caransebeşului cu 32 voturi, faţă de contra candidatul Dr. Iosif Olariu, care a întrunit numai 22 de voturi.

Pe când floarea Bănatului s'a grupat în jurul protosincelului Dr. Badescu, în ceialaltă tabără găsim nume aproape necunoscute şi obscure — excepţie făcând numai dl general Cerna şi baronul Duca, acest din urmă, fiind îndupleacat de contele Andrássy ca să se înroleze în tabăra contrară, iar *generalul Cerna* ca soldat, ţinând seamă de cuvântul dat protosincelului Dr. Olariu. Acuma e rândul Coroanei ca să sancţioneze votul sinodului — corect dat. Nu ne îndoim, că şi de data aceasta, ceice au zădărnicit numirea arhimandritului *Musta* sunt la obicinuitul lor loc — pentru a continuà cu munca lor herostratică — şi distrugătoare. Şi ce nu se poate azi în era guvernului coaliţiunei — şi mai ales când *Apponyi* marele ministru de culte al Ungariei este sfetnicul Coroanei! Noi însă nu ne-am pierdut nădejdea — că în fine Coroana se va fi gândind mult, dacă este bine să repeteze cazul neconformărei şi să supună biserica la noui probe de încercare.

Oricum va fi — tabăra curată şi neînfricată a celor buni şi curaţi la inimă, va sta la postul de onoare şi va păzì sfinţenia altarului de molipseala celor ce cu ajutor străin vreau să intre în sfânta sfintelor.

Fruntaşii Bănatului şi de data aceasta au săvârşit o faptă demnă în istoria bisericei lor.

Sperăm „că nu cea din urmă“.

Insemnări.

Pantheonul. — Grădina Luxembourg.

Intrarea Pantheonului e păzită de celebra statuie a lui Rodin, *Le Penseur*: un bronz mucigăit, reprezentând un individ gol, care stă pe-o piatră şi ţine capul apleçat în mână, în chip de gânditor. Şi aici, ca 'n toate monumentele mari, mişună englezii curioşi, târându-şi picioarele agale, şi răsucindu-şi gâtul, cu ochii pe pereţi şi 'n tavan.

Pereţii Pantheonului, împodobiţi cu picturile vestite ale lui de Chavannes, şi-ale altor maeştrii ai veacului trecut, s'au îmbogăţit în anii din urmă ca o „Execuţie de sfinţi“, a minunatului meşteşugar care e directorul şcoalei de bellearte, Bonnat, — şi cu o apoteoză a Franţei, „Spre glorie“, de un alt pictor oficial, apoteză lucrată în tonuri proaspete, violete şi care contrastează puternic cu acea diafană, „Sfânta Genevieva veghiând asupra oraşului adormit“ a poeticului Pavis de Chavannes.

Abia ai avut vreme să faci un înconjur al frescei, — şi glasul gardianului adună ceata vizitatorilor risipiţi:

— La cripte! Coborîm în Cavouri!

Printr'o portiţă, din fund, intrăm în pimniţile uriaşului edificiu. E răcoare aici, şi aproape întuneric. De subt o boltă depărtată, răsună lovituri de ciocan. Gardianul opreşte ceata în faţa unui cavou modest şi explică sonor:

— Acì odihneşte Jean-Jaques-Rousseau, scriitor şi filozof, autorul „Contractului social“. Născut în ... mort în... a pregătit revoluţia franceză... vedeţi mâna care iese din mormântul lui, cu o faclă?

Asta însemnează că Rousseau a luminat lumea cu ştiinţa lui...

....Şi pe când gardianul dă aceste foarte noi amănunte asupra marelui Jean Jaques, mie-mi bate inima şi-mi vine să plâng. O senzaţie ciudată, pe care-am mai avut-o de mult când rătăceam în neştire pe străzile Parisului nou, — şi m'am pomenit în faţa statuiei lui Shakespeare, — o emoţie puternică mă cutreieră, simţind la un pas departe, apropierea osemintelor sacre. Şi tot aşa mă înfior lângă cavoul lui Voltaire, al lui Victor Hugo, al lui Emil Zola...

. . . . . .

Peste o jumătate de ceas, sunt sus, în vârful Pantheonului. Am urcat singur, treptele înguste, sonore, învelite 'n întuneric. Nesfârşita spirală m'a obosit, m'a ameţit. Iar acum, când dau dintr'o dată de aer, de orizontul uriaş al Parisului revărsat din belşug împrejur, — mi-e frică. Norii sunt aproape, vântul bate, înălţimea e înfiorătoare. La poale, jos, departe, casele şi bisericile metropolei, se întind cât ţine ochiul. Departe, turnul Eiffel domină toate. Sena se străvede, pitică, printre şirurile uniforme de clădiri... Iată Parisul imens, poetic şi înspăimântător, Parisul încărcat de legende şi de glorie, Babilonul zilelor noastre, cetatea uriaşă unde misună atâtea milioane de fiinţe, unde au trăit atâţia uriaşi, unde vor muri atâţia pitici, — mirajul celor dintâi vise şi cea din urmă nostalgie a celor de departe!

Mă cutremur... ameţesc... Vântul care se-adună din el, suflă şi mă goneşte.

Tremurând tot, cobor în neştire, spirala întunecoasă. Jos, gardianul mai adună o ceată de englezi:

— La cripte! Coborâm în cavouri!...

Câţiva paşi de Pantheon, e grădina Luxenburg: un parc foarte mare, neregulat, neîngrijit, plin de statui şi de popor. Il cunosc aşa de bine!.. De trei ori pe zi îi bat cărările, îi admir statuile şi-i plâng soarta.

Sărmanul parc! Ca şi Versailles, — el e deschis toată ziua. Şi aici au strălucit odinioară curtenii unei regine epicuriane. A fost glorie şi nobleţă aici, eleganţă şi poezie. Acum, acele trei vorbe aproape impertinente, cari se răsfaţă pe toate edificiile Franţei, au spart şi lăcatele Luxenburgului măreţ. Poporul a năvălit şi aici. A sfărâmat degetele statuilor, a bătătorit aleile, a sărăcit pomii de frunze; băeţi irespectuoşi, ţipă şi aleargă prin grădină, mânâncă pe scaunele vechi

© BCUCluj

Vizita principelui moştenitor al Austriei la Sinaia.

Desigur pentru toate popoarele Europei, cari, în interesul fiecăruia, micşorează sau măresc tainele unei curteniri, — vizita Arhiducelui Francisc Ferdinand în România, nu poate fi privită decât ca o continuare a bunelor raporturi ce există între România şi Austro-Ungaria.

Dealtfel toate ziarele Austriace cât şi cele Româneşti, nu fac decât să mărească în massele cititorilor credinţa că aceste state, pentru echilibrul lor de „mâine“, trebuie să menţie şi să întărească pe cât mai mult posibil relaţiunile lor de sinceră prietenie.

Intrucât ne priveşte pe noi, Ardelenii, nu putem decât salută cu toată căldura sufletelor noastre această amiciţie, care mai curând sau mai târziu, va trebui să pecetluească cu adevărata lui valoare, rolul de astăzi, al celor aproape patru milioane de Români din monarhie.

*

Primirea arhiducelui Francisc Ferdinand la Sinaia, s'a făcut cu toate onorurile cuvenite.

Au azistat la primire toate autorităţile civile şi militare precum şi un foarte numeros public.

După îndeplinirea formalităţilor, la gară, oaspeţii însoţiţi de familia Regală Română şi de invitaţi s'au îndreptat spre castelul Peleş.

Aci, la orele 8 seara a avut loc un dineu de gală, la care au luat parte pe lângă oaspeţi şi membrii familiei regale Române, toţi membrii consulatului Austro-Ungar din Bucureşti, toţi ataşaţii militari ai monarhiei, d-nii I. I. C. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri, V. Morţun, Djuvara, Anton Corp, Toma Stelian, ministri precum şi un nesfârşit număr de invitaţi.

Cu această ocazie, M. S. Regele Carol al României, a rostit următorul toast:

„Vizita Alteţei Voastre imperiale şi regale şi a graţioasei sale soţii, ne pricinueşte o mare bucurie; din adâncul inimei noastre vă urăm la amândoi bun sosit în mijlocul nostru.

Printre numeroşii membrii ai casei de Habsburg ce am avut onoarea a primi la castelul Peleş, păstrăm mai ales o amintire neştearsă de şederea în ţară a ilustrei perechi imperiale şi a tatălui mult iubit al Alteţei Voastre Imperiale, cu care mă uneau, încă din tinereţe, legături de cea mai strânsă prietenie a cărui amintire îmi va fi pe veci scumpă. Îndrăznesc a spera că fiul său îmi va continua iubirea pe care ilustrul defunct o avea pentru mine. Prezenţa Alteţei Voastre Imperiale şi Regale îmi este o mărturie scumpă despre aceasta. Văd de asemenea în această vizită o nouă dovadă de simpatia şi interesul constant ce Majestatea Sa Impăratul Rege augustul D-voastră unchiu, îmi arată ca şi ţărei mele. Aceste sentimente binevoitoare mă îndatorează la cea mai vie recunoştinţă şi sporesc mulţumirea ce resimt făcând să reiasă, în această plăcută circumstanţă, marele preţ ce punem pe relaţiunile atât de amicale ce le întreţinem de ani îndelungaţi cu puternica monarhie vecină, pentru prosperitatea căreia fac urările cele mai călduroase.

Nenumăratele şi delicatele atenţiuni ale Majestăţei Sale pentru mine şi pentru ai mei, de care ne-a dat o nouă şi strălucită dovadă însărcinând pe Alteţa Voastră Imperială şi Regală să remită nepotului meu insemnele Lânei de aur, îmi inspiră cea mai adâncă şi mai sinceră gratitudine.

Nu aş putea mai bine dovedi sentimentele de recunoştinţă de care sunt pătruns, decât unindu-le urările călduroase ale inimei mele pentru fericirea Majestăţei Sale. Aceste urări le adresez de asemenea şi Alteţei Voastre Imperiale şi Regale şi rog pe Dumnezeu să răspândească asupra ei şi asupra alor săi binefacerile binecuvântărilor sale.

Reînoindu-vă expresiunea bucuriei ce ne pricinueşte amabila d-v vizită, ridic păharul meu în sănătatea M S. Impăratului Rege şi în aceia a Alteţei Voastre Imperiale şi Regale şi a familiei sale iubite“.

La aceste preţioase cuvinte ale Regelui Carol, Arhiducele Francisc Ferdinand viu mişcat, a răspuns următoarele:

„Sire, adânc mişcat de cuvintele graţioase şi cordiale pe cari le-a rostit Majestatea Voastră, şi adânc recunoscător de primirea strălucită şi amicală pe care Majestatea Voastră şi M. S. Regina a binevoit a ne-o face, rog Majestatea Voastră să-mi permită ai exprimà sentimentele foarte sincerei noastre gratitudini.

Cu o nespusă bucurie am primit amabila invitaţiune a Majestăţei Voastre: ea ne dă prilej de a ne exprimà Majestăţei Voastre precum şi M. S. Reginei, urările călduroase ce formăm pentru fericirea lor şi pentru prosperitatea României.

Pătruns de admiraţiune pentru înalta înţelepciune a Majestăţei Voastre şi animat de simţiminte de devotament şi de sinceră afecţiune pentru Majestatea Voastră şi augusta casă a Majestăţei Voastre, simţiminte ce mi s'au transmis de reposatul meu tată, sânt mândru şi fericit de a putea continuà amiciţia tradiţională de care Majestatea Voastră păstrează o atât de duioasă amintire.

Mă achit cu bucurie de misiunea de care m'a onorat M. S Impăratul Rege însărcinându-mă să remit A. S. R. Principelui Ferdinand, prea scumpul meu prieten, insemnele ordinului Lânei de Aur.

Voi fi foarte fericit, la înnapoierea mea, să fiu pe lângă M. S. Impăratul Rege, interpretul cuvintelor de amiciţie sinceră şi de vie simpatie pe cari Majestatea Voastră a bine voit a ni le exprimà. Aceste cuvinte sânt o nouă şi preţioasă mărturie a relaţiunilor escelente cari există în mod fericit între România şi Austro-Ungaria.

Rugând pe Dumnezeu să binevoiască a ţine ani îndelungaţi viaţa scumpă a Majestăţei Voastre spre binele ţărei Majestăţei Voastre, beau în sănătatea Majestăţei Voastre, în sănătatea M. S. Reginei şi a întregei case regale“.

Acest dineu de gală a avut loc în sala maurescă.

Invitaţii au trecut apoi în camera albastră unde s'au întreţinut în mod mai amical.

*

De notat la această frumoasă primire, a fost şi grupul Ardelenilor aflători în România cari au făcut moştenitorului de tron Austriac ovaţiuni sgomotoase şi au strigat: *Să trăiască!*

La aceste manifestări Arhiducele a răspuns cu salutări pline de cordialitate şi cu zimbete de simpatie.

*

Ziua a doua a sărbătorirei Prinţului moştenitor al Austriei, la Sinaia, s'a început printr'un Te-Deum oficiat în capela catolică.

După prânz s'a organizat o excursiune pe valea nespus de pitorească a Prahovei, până la Braşov.

La toate comunele oaspeţii au fost întâmpinaţi de ţăranii români în haine de sărbătoare, de învăţătorii şi elevii lor cari cântau „Imnul regal“ român şi Austriac, şi diferite alte cântece.

Excursioniştii s'au întors la ora 7.

Cu această ocazie, Arhiducele Francisc Ferdinand s'a arătat foarte mulţumit de primirea ce ia făcut-o populaţia. A. S. R. a spus dlui Anghel, prefectul judeţului Prahova, că ceia ce-l mişcă din aceste manifestări este *spontaneitatea şi sinceritatea.* Arhiducele a mai fost încântat şi de libertatea de care se bucură poporul român, căci pe tot parcursul nu se întâlniau reprezentanţi de ai poliţiei sau de ai autorităţilor.

Seara a avut loc o reprezentaţie teatrală în castelul Peleş. Rolurile din piese au fost susţinute de dne şi dni din elita Bucureşteană.

*

Ziua a 3-a şi-a avut de sigur însemnătatea ei.

Serbările populare date pe platoul Sinaei la care au azistat zeci de mii de oameni îmbrăcaţi în constume naţionale româneşti, cu insufleţirea lor tradiţională, cu jocurile şi cântecile lor minunate, — au făcut o adâncă impresie asupra oaspeţilor.

Şi când la „chindie“ Principesa Elisabeta şi principele Carol, animaţi de un entuziasm nespus, s'au prins în joc alături cu poporul, — oaspeţii au trăit sentimentul curat al admiraţiunei sincere.

Tot în ziua aceia Arhiducele Francisc Ferdinand a binevoit a primi în audienţă o delegaţie a românilor transilvăneni stabiliţi în ţară, compusă din dnii: Dr Dumitru Popovici, Nicolae Mircea şi I. Scurtu, cari au remis A. S. o adresă omagială.

şi sărăcăcioase, aruncă petice de jurnal, şi se agaţă de fetele fără căpătîi, care-şi poartă toată ziua surîsul stupid printre statuile de regine sfinţite.

Busturi de scriitori şi artişti, visează 'n umbră. In toate părţile, lucrări de artă, trec nebăgate 'n seamă de jucătorii cu mingia cari copleşesc grădina.

Dimineaţa, e lume mai puţină. Un soare melancolic de toamnă 'ntârziată, aureşte pomii şi frunzele galbene, căzute vremelnic, joacă raze galbene pe statui şi'n bazinul cu peşti roşii.

După amiază, grădina e plină de copii de toate vârstele, de studenţi, de bătrâne cari se odihnesc pe băncile vechi. Când nu plouă, parcul e plin de larmă. Aceleaşi tipuri de boemi sărăcăcioşi, cu părul mare, se învârtesc în jurul pavilionului, unde cântă muzica militară din când în când. Printre aceştia, te indignează unul cu barbă mare, cu părul stufos, despărţit în două, şi acoperit în creştet de-o pălăriuţă cu pană de păun. E un tip comun, îmbrăcat în haine de catifea cu dantele şi cu pantaloni scurţi, acoperit cu o pelerină fantastică, — un „ratat“ care vrea să atragă atenţia prin portul său excentric, şi căruia, cartierul îi zice „omul catedralelor.“ In fiecare zi, el străbate grădina, însoţit de alte apariţii fantastice şi e fericit când lumea întoarce capul după el.

Un tovarăş d'al lui, un armean cu mustăţile rase, cu pălăria şi cravata uriaşă, trece mândru deadreapta „omului catedralelor“ şi sfidează.

Rezemată de vr'un pom, câte-o fată singuratică îşi aşteaptă prietinul. Alta ţipă în mijlocul câtorva băeţi, sare şi se sărută cu ei fără nici o jenă. Studente sărace, cu cărţile subţioară trec spre fundul grădinii, muşcând dintr'o bucată de pâine, cu aceeaş lipsă de jenă cu care altele se sărută.

Iar printre frunzele pline de apă, câte o bucată de cer senin, albăstreşte prin crăpătura norilor, aruncând surâsuri triste, rătăcitorilor din grădina Luxembourg, statuilor de regine, şi porumbeilor cocoţaţi pe vârful vr'unui monument.

Paris, Iulie. ***Victor Eftimiu.***

Triumvirat...

„Eu, care am cetit pe Fröhner la temeliile coloanei lui Traian...“
D. Zamfirescu.

Pe sub columna lui Traian
— Ce mândră 'nfăţişare! —
Cucoana Smara şi Cârţan
Aşteaptă'n aiurare.

E Smara, nu vezi, şi Cârţan?
Ce stai în depărtare?
„Duilă, mă ... strigă Traian —
Dignus eras intrare!“

Y.

© BCUCluj

Prinţul moştenitor al Austriei a primit în mod foarte binevoitor delegaţia transilvăneană.

Seara a avut loc o impunătoare serată muzicală, la care a luat parte, ca executantă, M. S. Regina Elisabeta a României.

*

Un mic şi de tot fără importanţă incident, a avut loc cu ocazia iluştrilor oaspeţi la Sinaia, în prima zi.

Un ungur arborase numai steagul unguresc, iar câţiva studenţi au intervenit şi au determinat pe acel zelos ungur să arboreze şi steagurile române şi austriace.

Ecoul acestui mic incident, insistăm, fără importanţă a trecut însă graniţa şi când a ajuns la Pesta a luat proporţii uriaşe. Ziarele ungureşti din Budapesta fac din acel incident de nimic, un caz extraordinar de netoleranţă din partea românilor. Acele ziare afirmă fără cea mai mică mustrare de cuget, că studenţimea română a silit pe toţi proprietarii de case din Sinaia să scoată steagurile ungureşti arborate, şi că studenţii au călcat acele steaguri în picioare.

Desigur că acestor informaţii cu totul mincinoase, au să le urmeze articole nesfârşite prin care România va fi atacată cu cea din urmă violenţă, pentru netoleranţa ei naţională.

Ungurilor se 'nţelege că le convine să facă mare scandal pe această chestie, pentru a aveà apoi dreptul să spue că şi Românii sunt netoleranţi cu naţionalităţile dela ei, şi că nu mai au dreptul să se plângă de persecuţiile lor contra românilor din Ungaria.

Noi însă, ţinem să restabilim adevărul asupra neînsemnatului incident dela Sinaia şi să arătăm astfel cum pressa maghiară exagerează cu rea credinţă fapte de nimic; aceiaş presă care n'a găsit nici un cuvânt de zis când poliţia din Braşov a oprit de a se pune pe cosciugul lui Aurel Mureşanu, coroana sindicatului ziariştilor din Bucureşti, cu panglica tricoloră.

*

Şi acum credem că e la locul ei o mică constatare: propunerea noastră de a eşi întru întimpinarea principelui moştenitor, de a-l aclamà şi de a-i arătà prin numărul şi energia noastră mare, că trăim şi aşteptăm, propunere care n'a găsit nici un răsunet la conducătorii noştri — a găsit totuş două oraşe, cari aşa, fără nici un program, au înfăptuit-o oarecum: Blajul şi Braşovul.

După cele ce ni se scriu, Blajul s'a arătat demn şi de data aceasta. Cu mult înainte de-a sosì trenul cu A. S. R. Principele moştenitor, sute de români s'au adunat întru salutarea Lui. Nu lipseau, desigur, nici penele de cocoş, cari au căutat să împrăştie mulţimea. Şi scrisoarea venită din Blaj, închee: „şi nu ştiu cum se face, că în momentul sosirei trenului aşteptat, cu toate că erau o mulţime de jandarmi, n'am mai văzut nice-unul... par'că i-a înghiţit pământul!“

Şi Românii au aclamat în linişte.

Tot astfel s'a întâmplat şi la Braşov, deşi acolo numărul românilor cari aşteptau era mai restrâns.

Cu toate aceste, credem noi, nici Blajul şi nici Braşovul nu au cerut „pomană“, precum nici nu vor cere şi nici nu vor primì vr'odată!

Intrunirea de protestare din Iaşi. Dumineca trecută s'a ţinut de către studenţii capitalei a doua a României, o întrunire de protestare contra atitudinei nesăbuite a guvernului maghiar faţă de studenţii universitari români dela noi.

Au vorbit dnii A. C. Cuza, şi studenţii Săndulescu, Coroi, Tinof şi Ifrim.

S'a votat şi o moţiune de protestare care va fi trimisă spre publicare tuturor ziarelor româneşti.

CRONICA LITERARĂ ŞI ARTISTICĂ.

O aniversare. Tocmai acum se împlinesc 650 de ani de când cel mai vechiu străbun al dlui Duiliu Zamfirescu „Ioan al IV Laskaris, la 1259“ s'a ivit pe orizont în istoria omenirii. Din prilejul acestei aniversări, închinăm o mare parte din numărul de faţă al revistei noastre memoriei ilustrului coborîtor din „oameni învăţaţi şi oameni de neam“. Tot ce ne pare rău e că „documentele au fost arse“ şi astfel suntem nevoiţi să servim noi publicul cu niscai... „documente“.

o

Proces unui... critic. Doi scriitori dramatici parizieni: Flers şi Hèros, au intentat proces cunoscutului critic Adolphe Brisson, pentru un foileton publicat de acesta în ziarul „Le Temps“, în care se spune că una din lucrările dramatice ale numiţilor autori, nu face parale.

Lumea artistică aşteaptă cu viu interes desbaterea procesului şi cu şi mai vie emoţiune — sentinţa.

o

Celebrul scriitor Anatole France a plecat din Buenos Aires pentru aşi urmà conferinţele la Montevideo.

„Newyork Herald“ anunţă că parlamentul din Argentina a votat o lege autorizând guvernul să cumpere dela autor toate conferinţele privitoare la impresiile marelui scriitor asupra Argentinei.

o

„Maeterlink“ e o lucrare datorită scriitorului Gerard Harry în care se ocupă de psihologia şi intelectualitatea scriitorului belgian cu acelaş nume.

Ziarele spun că e o monografie interesantă şi completă şi că e mult prea elogioasă pentru un autor care să ştie cât de mult a maimuţărit pe Shakespeare!

o

Caruso a sosit la Paris unde a fost aşteptat de Gatti-Casazza, directorul dela „Metropolitan Opera“ din New-York.

Acest din urmă a semnat cu celebrul tenor un nou contract prin care Caruso şi-a prelungit angajamentul cu opera newyorkeză până la finele anului 1914. Contractul a fost aprobat şi de Otto H. Kahu, preşedintele consiliului de administraţie al lui Metropolitan-Hause, aflător deasemenea la Paris.

Cu această nouă angajare a lui Caruso, s'au risipit zvonurile după care marele cântăreţ italo-american şi-ar fi pierdut vocea ori ar fi pe cale de a o pierde.

o

Statua lui Cuza-Vodă. — Sculptorul profesor Romanelli, a fost zilele trecute în Iaşi, pentru a tratà cu comitetul instituit pentru ridicarea statuei lui Cuza-Vodă.

După toate probabilităţile, până la începutul anului viitor, statua marelui domnitor va fi terminată. Statua va aveà o înălţime de 4 metri, reprezentînd pe Cuza-Vodă în picioare şi având în cele 4 colţuri statuele celor patru mari bărbaţi de stat care au lucrat cu Vodă-Cuza: M. Kogălniceanu, V Alexandri, C. Negri şi N. Creţulescu. Comitetul va plăti pentru lucrarea statuei suma de 150 mii lei.

D. Romanelli s'a oforit să primească 50.000 lei la predare, iar restul să i-se plătească în timp de 20 de ani.

Va rămânea acum de discutat locul unde urmează să se aşeze statua marelui domnitor.

Primăria oraşului are intenţia de a expropià casele Solescu din faţa administraţiei financiare, pentru ca acolo să se aşeze statua, iar în piaţa Unirea să se aşeze monumentul Unirei.

Se ştie că cea mai mare parte din cetăţenii Iaşului se opun ca statua lui Vodă Cuza să fie aşezată în altă parte de cât în Piaţa Unirea.

o

Sculptorul Schwerdtner a terminat macheta monumentului *Priesnitz*, care se va ridicà la Viena. Reprezintă pe Vincenz Presnitz şezând pe o stâncă de marmoră silesiană, din care ţîsneşte apa tămăduitoare. O nimfă întinde din apă lui Priesnitz, adâncit în gânduri, bastonul de şarpe, simbolul ştiinţei medicale. Figurile vor fi turnate în bronz. Pentru ca să-i redeà fidel trăsăturile feţei, sculptorul s'a folosit de o fotografie a lui Priesnitz din 1850. Desvălirea monumentului va aveà loc vara viitoare.

o

In Dublin s'a dat piesa patriotică engleză „An Englishmans House“ (Casa unui englez), în care se zugrăveşte năvala Germanilor, înfrângerea englezilor, lupta vitejească a apărătorilor etc., cu scop de a-i face să intre în armată şi să voteze pentru sporirea flotei şi a oştei de uscat.

Chiar dela început o mulţime de Irlandezi au început a cântà „Long live the Kaiser“ (Mulţi ani trăiască Impăratul) şi Good old Germany (Germania cea bătrână şi bună), apoi Marsilieza.

N'a fost chip de isprăvit jocul, a trebuit să cadă cortina.

o

S'a deschis cu mare pompă în Londra „Victoria and Albert Museum“, în South Kensington. Regina Victoria a pus cea di'ntâiu piatră la temelia clădirei în 1899. Arhitectul e Sir Aston Webb. Este cel mai mare muzeu din lume. Are 145 de săli. Drumul prin ele e de-o milă şi jumătate. Toate sunt pline cu opere de artă, cari, până acum, din lipsă de loc, nu se puteau vedea.

o

In Metropolitan-Museum din New-York va avea loc anul acesta între 20 Sep. şi 20 Noemvrie o expoziţie a tablourilor tuturor marilor colectori din Statele-Unite. Vor expune opere de artă veche americană şi de artă olandeză clasică. Se va putea vedeà întreaga colecţie a lumei nouă; între altele 26 tablouri de ale lui Rembrandt şi 16 de Frantz Hals. Hobbemma va fi reprezentat prin 6 pasteluri, tot aşa şi Ruisdael. Pierpont Morgan a trimis 20 tablouri la expoziţie.

o

In Paris s'a serbat împlinirea a o sută de ani dela naşterea lui Chopin şi s'a dat un concert mare în sala Trocadero. A fost un ballet din „Sylphides“, jucat de dănţuitorii ruşi; a dănţuit în stare de hipnotism d-şoara Madeleine. Litvin a cântat două cântece de Chopin în limba polonă, etc.

o

Un mare neruşinat. Faimosul Macedonschi, maestrul ilustrului plagiator Zamfirescu, a venit în discuţia presei cu ocazia aniversărei morţii lui Eminescu. Intr'un articol din „Adevărul“, dl Mille se ocupă de epigrama acestui nenorocit detractor, scrisă cu ocazia înebunirei lui Eminescu:

Un X, pretins poet — acum
S'a dus pe cel mai jalnic drum...
L'aş plânge dacă-'n balamuc
Destinsul său n'ar fi mai bun,
Căci până eri a fost năuc
Şi nu e azi decât nebun.

Epigrama aceasta făcuse la 1883 mare vâlvă şi făcuse ca opinia publică să-l şteargă pe Macedonschi din rândul oamenilor cinstiţi. Plin de năcazuri şi de pocăinţă, autorul rândurilor insultătoare vine acum şi caută să se reabiliteze. El publică în „Viitorul“ din zilele trecute o scrisoare, ca răspuns la articolul dlui Mille, şi are curajul să spună că în acea epigramă n'a făcut aluzie la boala lui Eminescu. „N'am adresat acea epigramă — zice dâsul — nici nefericitului greu lovit, nici nimănui. Epigrama mea *nu erà decât un exerciţiu* şi o întocmisem *cu doi trei ani înainte.* Numai *întâmplarea* a voit ca publicarea să coincidă cu boala de care s'a vorbit“.

Ei bine, mărturisirea asta făcută după 26 de ani dela comiterea infamiei, este revoltătoare şi nu

© BCUCluj

ştii cum se califici minciuna cinicului bătrân. Pare-că n'am aveà şi alte dovezi, că epigrama aceea îl priveà direct pe Eminescu!

Se ştie în adevăr şi se poate cetì în „Literatorul“ din acelaş an, că Macedonschi n'a scris numai epigrama asta în potriva poetului iubit, pe care el îl urà. Când presa şi publicul se revoltaseră în potriva lui, el răspunde cu acelaş cinism:

„Unui om în toată firea e moral să-i zici smintit,
Dar nebunului pe nume dacă-i zici e necinstit,
Trebueşte totdeauna spre a fi moralitate
Să te faci apărătorul caselor de sănătate,
La nebun să-i zici cuminte, pe neghiob să adorezi
Şi de s'află la Mărcuţa geniu să-l proclamezi.

Campania asta în potriva lui Eminescu continuă şi după moartea lui, pentrucă „moartea — scrià ceata din jurul lui Macedonschi — sau nenorocirea unui om nu ne face să-i cruţăm caracterul, dacă a fost corupt, nici scrierile, dacă i-au fost proaste, căci pentru noi nu este destul ca un om să nebunească, pentru-ca să-l proclamăm poet sau om mare“.

Astfel dovedit fiind că şi înainte şi după moartea lui Eminescu, Macedonschi n'a încetat să-l urmărească cu insulte şi tot felul de epitete, e într'adevăr o neruşinare să vie acum şi să scrie, că totul n'a fost decât „un exerciţiu“ sau „o întâmplare“...

o

Salonul de arte frumoase din Bucureşti, nu a avut în anul acesta succesul aşteptat. Presa a primit foarte rece pe diferiţii expozanţi. Vedem însă cu plăcere, că printre cei menţionaţi cu laudă este şi domnişoara *Popea* (fiica răposatului profesor Popea din Braşov), al cărei tablou reprezentând un interior de casă, a plăcut mult. Artista noastră dovedeşte a aveà mult talent şi o foarte serioasă şcoală.

o

Ziarul „Epoca“ reproduce articolul dlui Zamfirescu din „Convorbiri literare“. Spiritul de corectitudine ar fi trebuit s'o îndemne să reproducă mai întâi articolul nostru, în potriva căruia este scrisă diatriba dlui Zamfirescu. In orice caz, sperăm că va reproduce cel puţin articolul al doilea al nostru, „Răspuns la o necuviinţă“. E o chestiune de cinste şi de colegialitate!

o

Comedia franceză va rămâne deschisă toată vara, cu mici pauze de câteva zile, în timpul cărora se vor repetà piesele viitoarei stagiuni.

Bilanţul dramatic al acestui an n'a fost unul dintre cele mai strălucite. Autorii contemporani au ajuns la o mare rafinărie a tehnicei scenice, dar în piesele lor lipseşte subiectul care să pasioneze, întorsăturile norocoase.

S'a vorbit la timp, în „Ţara noastră“, despre piesa lui Octave Mirbeau, *Le foyer*, scrisă în colaborare cu evreul Tadeu Natansohn. *Le foyer* s'a jucat de câteva zeci de ori, dar dacă n'ar fi iscălită Mirbeau, şi dacă faimosul proces de acum un an nu i-ar fi făcut o reclamă anticipativă, — nu s'ar fi dat decât de 2—3 ori, într'atâta e de nulă acţiunea. Piesa e răutăcioasă, aproape brutală.

La patronne, a lui Maurice Donnay, drama în patru acte, al cărei subiect a mai fost povestit în revista noastră, — a căzut. Intriga lipseà aproape cu desăvârşire; deşi piesa are multe calităţi literare, n'a avut decât trei reprezentaţii.

In chimb a făcut serie drama *Connais-toi* a lui Paul Hervieu şi încă o piesă într'un act a acestuia, *Modestie*. Ambele însă nu se disting prin cine ştie ce noutate a subiectului, a problemei, a personagiilor. Sunt piese, cari — ca şi *Rancontre*, a lui Berton, care se dă actualmente — ar fi putut să nu se mai scrie, fără ca repertorul teatral să sufere întru câtva.

La teatrul Réjane, a avut mult succes piesa *Refugiul*, a unui scriitor italian Dario Nicodemi, care e acum parizian desăvârşit. Sgomot mult a mai făcut anul acesta piesa *Le scandale*, a lui Henry Bataille, autorul vestitei drame *La femme nue*. Noua lucrare a lui Bataille însă, e inferioară primei sale opere dramatice, — fiindcă e scrisă pe calapodul teatrelor de bulevard. Pe acelaş calapod lucrează doi spirituali autori contemporani, Robert de Flers şi Caillaret, autorii acelei comedii care se joacă acum în toată lumea „Le roi“. Ei au tradus pentru un teatru de aici opereta „Văduvioara veselă“ şi fac parale. Fac parale şi cu „Măgarul lui Buridan“, o piesă plină de glume şi picanterii, care va ajunge în curând la a 200-a reprezentaţie...

o

In Paris ploaia nu mai încetează.

Abià se înseninează cerul pentru un ceas, şi norii vin iarăşi, aşa că totdeauna trebue să ieşi cu umbrela.

Umbrela însă e un lucru pe care cei distraşi îl uità cam des. Printre aceştia, unul e Anatole France, marele scriitor francez.

El a pierdut anul trecut patru umbrele una după alta. Fiindcă afacerea nu-i conveneà s'a dus la umbrelarul său, a mai cumpărat una şi l-a pus să-i lipească de fundul umbrelei o panglică pe care stà scris:

„*Umbrelă furată lui Anatole France*“.

o

Conan Doyle, vestitul scriitor englez, autorul lui Sherlock Holmes e foarte căutat acum, dar la începutul carierei sale, nu prea găseà editori.

Pentru primul volum din Sherlock Holmes, el a luat numai 400 coroane. Suma aceasta e foarte mică pentru englezi. Incetul cu încetul însă, el a ajuns celebru şi acum se răsbună grozav. Nu mai scrie „cu volumul“. Şi nici măcar cu pagina nu mai scria. Nici cu rândul. Contractul său cu editorul obligă pe acesta să-i plătească 15 coroane fiecare cuvânt al lui Conan Doyle.

Dacă autorul lui Sherlock Holmes ar aveà poftă să scrie:

„Nu zău, bun meşteşug e şi cel de scriitor în Anglia“, — ar încassà 165 de coroane.

Poftim de scrie tu literatule român: „Nu zău, prost meşteşug e şi cel de scriitor în România“, — să vedem îţi dă cineva vr'un creiţar?

CRONICA EXTERNĂ.

Relaţiile franco-turce. Ministrul de externe Pichon, prezidând banchetul oferit deputaţilor otomani, a exprimat simpatia guvernului Francez către juna Turcie a cărei revoluţiune s'a făcut sub influenţa revoluţiunii franceze.

In viitor Turcia îşi va puteà apărà libertatea sa, va trebui însă să practice această libertate şi către rassele cari o compun, căci destinul lor este şi destinul Turciei.

o

Politica generală franceză. In Cameră, preşedintele consiliului, dl Clemenceau, fiind interpelat asupra politicei generale, a arătat că el nu practică politică de represiune şi învinueşte pe conservatori de neputinţă şi pe socialişti de a întrebuinţà prea adeseori violenţe.

Dl Clemenceau se mulţumeşte de reformele realizate şi asigură că Senatul va votà legea pensiunilor pentru lucrători chiar înainte de sfârşitul sesiunei.

Apoi, preşedintele consiliului învità pe dl Jaurès, şeful socialiştilor, a reluà colaborarea grupurilor de stânga şi-şi închee cuvântarea spunând că el a fost întotdeauna devotat poporului şi republicei.

o

Lucrările Camerei turceşti. Camera a adoptat aproape în unanimitate principiul serviciului militar imediat pentru populaţia nemahometană ca şi pentru mahometanii scutiţi până acum de serviciu.

Apoi Camera a votat budgetul provizoriu pentru luna Iulie, care se ridică la 2.250,000 lire; după aceea a fost o şedinţă secretă.

Proiectul pentru administraţia autonomă a provinciei Yemen a fost respins de comisie.

Câteva lămuriri.

In numărul mai recent al revistei „*Convorbiri literare*“ se aminteşte în mai multe rânduri şi numele meu, într'un răspuns injurios al dlui D. Zamfirescu şi în câteva note din articolul dlui Mehedinţi „Roadele americanismului literar“. Cred că sunt dator cu câteva lămuriri de ordin personal.

Cu dl Zamfirescu n'am multe de lămurit. Acestui domn care mă ia grozav de sus i-se dă răspuns cu vârf în coloanele acestei reviste şi nu-mi mai rămâne decât să resping câteva insulte din proza bătăiosului academician. N'am să-mi înşir nici verii, nici unchii, nici alte rubedenii, nici gândurile mele din „muzeul lateranens“, nici cărţile ce-am cetit la Roma... N'am să-i arăt cât de ridicolă şi cât de ordinară e „contra-epigrama“ pe care mi-o trimite din bun senin, fără ca eu să-i fi adresat în vieaţa mea două rânduri.. Nici n'am să-l trimit la criticile dlui Maiorescu, unde ar puteà găsì termini mai măgulitori pentru educaţia mea literară şi artistică decât „madonnele dela Caransebeş“... Cum zic, aici n'am multe de lămurit din motivul foarte simplu, că credinţele dlui Zamfirescu în materie literară nicicând nu mi-au putut trezi decât interesul trecător ce-l păstrează cineva pentru toţi autorii mediocrii...

Trebue să spulber însă bănuelile destul de urîte ce se întrevăd din câteva rânduri ale dlui Zamfirescu, cari n'au de-aface cu literatura... Dl Zamfirescu anume crede că mă desarmează făcând aluzii în mai multe rânduri la o „bursă“... Să lămuresc povestea în două vorbe. Iată ce e: Mi s'a oferit dela „Cassa şcoalelor“ o bursă de *trei sute de lei* lunar, pentru străinătate. Mi s'a oferit, fără a spune un cuvânt de rugăminte, de către unii oameni cari credeau, că doi ani ce-aş petrece cu gândurile mele, ar puteà aduce roade de cari s'ar bucură şi alţii... La dreptul vorbind şi eu nutream această credinţă şi am primit bursa ţinând seamă de datoriile ce am faţă de mine însumi. Doamne, eu nu sunt vinovat, dacă între străbunii mei nu pot numărà şi pe cutare egumen dela care aş fi moştenit nişte „vii cu vin bun“... Şi la urma urmei, dacă dl Zamfirescu a putut apelà la bugetul statului ca să poată ceti „pe Fröhner în Roma“ şi să scrie versuri slabe sub „arcul din Benevent“, atâta drept — socot — aveam şi eu, deşi veneam „de peste munţi şi de peste văi“ unde sunt mai puţini egumeni greci şi mai puţină obrăsnicie. Iată, în treacăt, câteva note cari justifică pe deplin această... „bursă grasă“... Acum însă, că văd cât de departe merge moştenirea sufletească a Bizanţului, cât de vulgară poate fi interpretarea unor intenţii curate, mă stăpâneşte scârba şi-mi dau seama ce greu e să lupţi cu bănuiala levantină. Şi iată, m'am hotărît: *renunţ* la această bursă, rămân şi pe mai departe încercuit în frumoasa mândrie a sărăciei mele, aruncând tot dispreţul de care e capabilă revolta omului cinstit în faţa suflelelor mici.

Şi-acum, dacă domnul Zamfirescu „mai doreşte vre-o explicare, sunt la ordine“, declarându-i, înainte de-a încheià, că pentru aluziile repetate cu „cucoanele“ — în cazul când ar fi la adresa mea, — n'am nici un răspuns, fiind deprins cu obişnuinţa de-a nu mă apărà cu condeiul în faţa observaţiilor de prost gust...

De încheiere câteva lămuriri pentru dl Mehedinţi. Dsa îmi vorbeşte de „iobăgie literară“ şi-mi pune în joc „sentimentul de proprie demnitate“ care mi s'ar jignì prin colaborarea la „Vieaţa Românească“. Nu sunt nici iobag, nici demnitatea mea nu sufere, stimate domnule profesor. Fiecare din noi se apropie de casa unde-l trage inima. Şi, vedeţi, eu nu înţeleg unde m'aş simţì mai la largul meu decât în tovărăşia acelora cari au o sinceră dragoste curată pentru milioanele de „*maimuţe*“, pentru strămoşii noştri comuni, stimate domnule Mehedinţi, cari sunt amarnic batjocoriţi de răsboinicul Dv. colaborator şi pe cari eu întâmplător nu i-am uitat... Deaceea colaborez la „Vieaţa Românească“. Cât priveşte... „banul“, vă rog să-mi permiteţi un zâmbet de uşoară ironie, singurul răspuns potrivit pe care-l pot da la noi ucenicii lui Apollo când e vorba de acest „americanism“, — cum spuneţi Dv. Vă asigur că câştigăm prea puţin pentru bucătărie şi nu e de invidiat soarta noastră... Câte s'ar mai puteà spune aici... Dar să tăcem...

Octavian Goga.

ŞTIRI.

Intrunirea secţiunilor literare ale „Asociaţiunii“ pentru cultura poporului român, a avut loc Miercurea trecută la orele 10 a. m.

Dl Şuluţ, preşedintele „Asociaţiunii“ a deschis şedinţa printr'un discurs în care a arătat lucrările săvârşite de secţiunile literare. A îndemnat apoi pe membri să colaboreze la organele „Asociaţiunii“ şi să caute tot mai mult a-se conformà vederilor frumoase ale acestui institut de cultură.

După aceia d-l Octavian Goga, secretarul literar al „Asociaţiunii“ şi-a citit raportul său, zugrăvind icoana stărilor noastre culturale, ară-

© BCUCluj

când apoi ce s'a putut lucrà din hotărârile de anul trecut ale secţiunilor. După aceia d-l Goga a propus ca secţiunile să se ocupe şi cu ideia colportajului.

Şedinţele secţiunilor au continuat până Joi seara.

o

Nota puterilor către Turcia. Nota privitoare la Creta a fost remisă Porţii azi după amiazi. Nota zice că guvernele celor patru puteri protectoare au căzut de acord asupra deciziunilor următoare: Detaşamentele internaţionale vor fi retrase la 16 Iulie; fiecare din cele patru puteri va trimite câte un staţionar pentru apărarea pavilionului otoman şi al Puterilor şi pentru a garantà siguranţa cretanilor musulmani. O proclamaţiune a cărei copie este anexată la notă, va fi adresată poporului insulei. Prezenţa la Suda a celor patru staţionare va fi mărturie a drepturilor supreme a sultanului. Statul quo actual, nu este privit ca o soluţiune definitivă. Puterile vor urmà a se ocupà cu bunăvoinţă de Creta şi vor negocià la moment oportun asupra regimului viitor al insulei. Proclamaţiunea anexată comunică cretanilor retragerea detaşamentelor conform notelor dela 10/5 1906 28/7 1908. Se face apel la înţelepciunea populaţiunii şi la lealitatea autorităţilor pentru a menţine ordinea şi siguranţa musulmanilor pe cari Puterile au dreptul de a le apărà.

Cercurile competente ale Porţii precum şi cele militare s'au pronunţat eri în mod pacific faţă de diplomaţi însă cu precauţiune în favoarea pregătirilor pentru o mobilizare eventuală.

Micile mişcări ale trupelor corpului dela Salonic spre frontiera grecească urmează; 600 de vânători şi 786 de nizami cu caii şi muniţiunile au plecat eri din Smirna spre Salonic.

o

Augusta Urdea şi Octavian G. Simtion îşi anunţă cununia lor pentru astăzi în Cernatul-Săcelelor. Intr'un ceas cu noroc!

o

Tinerimea română studioasă din Poiana-Sibiiului, vă invită la petrecerea de vară ce se va aranjà Duminecă 5/18 Iulie în pădurea „Staule“. Intrarea benevolă. Invitări speciale nu se fac.

In numele tinerimei studioase: *C. Georgescu.*

o

Am primit la redacţie dela d-nul profesor Nicolae Mazere din Iaşi, o foarte interesantă „Hartă etnografică a Transilvaniei“. Mulţumiri!

o

A murit asesorul consistorial din Sibiiu Moise Lazăr. Odihnească 'n pace!

o

Holera în Rusia. S'au mai constatat în Petersburg încă 97 cazuri de holeră, într'o singură zi. Tot în ziua aceea au fost şi 24 de decese.

o

18.000 mineri în grevă. Lucrătorii din minele de cărbuni dela Pittsburg, în număr de 18.000 se vor pune Marţi în grevă.

o

Uciderea pretendentului la Tronul Chinei. „Newyork Herald“ află din Peking că pretendentul de tron prinţul Csu, familia lui şi mai mulţi din credincioşii săi au fost ucişi.

Spre a înspăimântà pe locuitori, capul lui va fi dus din oraş în oraş. Prinţul a fost acuzat de propagandă revoluţionară.

o

Grava situaţie din Persia. „Berliner Tageblatt“ află din Teheran: In apropiere de Sahabad a avut loc eri după amiază o încăerare sângeroasă între cazacii persieni şi revoluţionarii din Chasou, în timpul căreia trupele şahului au fost izgonite din poziţiunea ce ocupau. In urma aceasta revoluţionarii s'au retras la Teheran.

Agenţia Reuter află că un detaşament din trupele guvernului compus de 1200 de soldaţi cu patru tunuri, a atacat eri dimineaţă pe naţionalişti, dar n'a reuşit să-i gonească din poziţiile lor. Pierderile sunt necunoscute.

Se anunţă din Teheran că mărfurile ruse din Enveli sunt boicotate. Trupele ruse au plecat spre Kasima; panica e mare la Teheran. Toate prăvăliile sunt închise.

Agenţia Westnic află din Ardebil că acest oraş este în mânile revoluţionarilor care înspăimântă pe locuitori. Guvernul e neputincios.

In împrejurimile oraşului Şahşevens se jefueşte şi să omoară la drumul mare. Industria transporturilor e suspendată. Şi ţăranii nu pot să se ocupe la recoltă. Intregul district e ameninţat cu foametea.

Se anunţă din Teheran că Schipachdar a intrat cu 400 de revoluţionari în Teheran. In mai multe străzi se dau lupte. Reacţionarii părăsesc oraşul.

Ultimele ştiri anunţă că Teheranul se află în mânile revoluţionarilor.

„Daily Mail“ află din Teheran că din momentul excomunicărei sale, Şahul a pierdut ori ce influenţă asupra populaţiei.

Naţionaliştii cer detronarea Şahului şi restabilirea constituţiei.

Se crede că trupele ruseşti vor intrà în Teheran.

Agenţia Reuter primeşte cu data de azi, la orele zece dimineaţa, următoarea depeşe: Azi dimineaţă la orele cinci naţionaliştii au intrat în Teheran pe trei porţi de o dată. O vie luptă are loc pe străzi; cazacii ocupă piaţa centrală. Se aşteaptă în fiece moment a se vedea şahul fugând la vre-una din legaţiunile streine.

o

Japonia concentrează trupe în extremul orient. Ziarele din Paris află din Mükden că concentrarea trupelor japoneze s'a făcut în semn de protest contra marşului trupelor ruse spre Teheran.

o

Iarna în Elveţia. In toată Elveţia ninge din abundenţă. Toţi străinii se grăbesc să părăsească ţara, fapt care va cauzà populaţiei pagube însemnate.

o

Groaznică ploaie torenţială. O ploaie torenţială a pustiit oraşul Orizaba din Mexic. Mai bine de o sută de oameni au pierit.

o

Victoria moldovenilor la alegerea din Chişineu. La alegerea delegaţilor pentru zemstvonul judeţului Chişineu, a reuşit lista moldovenească. Dintre cei 18 aleşi 7 sunt progresişti restul sunt din dreapta moderată. Primarul Sinadina, care este contra moldovenilor, a renunţat la candidatură, văzând că are să cadă la alegeri.

Această primă victorie a moldovenilor care nu vor altceva decât păstrarea vechilor drepturi recunoscute de imperiul rus, produce în populaţiune o mare bucurie.

Moldovenii au de gând să stărue din răsputeri ca promisiunea ce li s'a dat de ministrul de culte ca limba moldovenească să fie introdusă în şcolile începătoare, — să fie adusă la îndeplinire.

o

Agravarea situaţiei în Serbia. Situaţia Serbiei se complică şi se agravează pe zi ce trece. Chestiunea conspiratorilor a ajuns iarăş pe primul plan, de când primul ministru, ministru de răsboiu şi şeful partidului naţional Ribarac, s'au declarat pe faţă adversari ai ofiţerilor conspiratori. Conspiratorii cred că nu numai existenţa lor ci şi siguranţa patriei e în pericol.

Intrunirile conspiratorilor se ţin lanţ. Atacurile împotriva regelui şi dinastiei sunt la ordinea zilei. Cu toate acestea însă, ministru de răsboiu e ferm decis să elimine aceste elemente din armată.

o

Stare îngrijitoare la Salonic. Dat fiind numărul mare de bande greceşti apărute în ultimul timp în Salonic, Comitetul de Uniune şi Progres împreună cu guvernul, a hotărît să ia măsuri drastice pentru reprimarea mişcărei revoluţionare greceşti. S'a lansat un apel către populaţia greacă în care aceasta este îndemnată să nu dea ascultare agitatorilor elini.

Se aşteaptă aici proclamarea stărei de asediu pe Duminecă sau Luni.

In Creta surescitarea este indescriptibilă. Mulţi turci emigrează, părăsindu-şi afacerile şi avutul.

Turcia face cu cea mai mare activitate preparativele militare în vederea unui eventual răsboiu cu Grecia. Cantităţi importante de muniţii se expediază zilnic la frontieră.

Proprietar-editor: OCTAVIAN GOGA.
Red. responsabil: DEMETRU MARCU.

„GEOGEANA“,
institut de credit şi economii, societate pe acţiuni
în Geoagiu (Algyógy).

Primeşte **depuneri spre fructificare:**

Cu $4^1/_2$%, dacă anunţul e scurt. Intrucât permite starea cassei, aceste se replătesc şi fără anunţ.

Cu 5%, dacă sumele sunt cel puţin de 500 cor. şi terminul de anunţ 15 zile.

Cu $5^1/_2$%, dacă se depun sume de 1000—2000 cor. cel puţin pe 1 an, cu anunţ statutar.

Sume mai mari, după învoeli speciale.

Depuneri de ale corporaţiunilor culturale se retribuesc cu 6%.

Darea de interese o plăteşte institutul.

Interesele se capitalizează de două ori pe an: în 30 Iunie şi 31 Decemvrie.

Depuneri şi ridicări se pot face şi prin postă, ori prin mandate de cec. De asemenea punem la dispoziţia celor doritori **cassete de economizare.**

Direcţiunea.

Cassa de păstrare (reuniune)
în Sălişte.

Primeşte **depuneri spre fructificare** cu 4%, pe lângă un termin de anunţ mai lung cu $4^1/_2$%, iar depuneri mai mari cu 5%.

Depuneri se plătesc, după starea cassei şi *fără anunţ.*

„Cassa de păstrare în Mercurea“
societate pe acţiuni.

Primeşte **depuneri spre fructificare** cu interese de $4^1/_2$%, dela Cor. 1000·— în sus pe lângă anunţ de 180 zile cu interese de 5%, iar dela suma de Cor. 10,000 în sus cu anunţ de 360 zile cu interese de $5^1/_2$%.

Interesele după depuneri se capitalizează de 2 ori pe an, şi anume la 30 Iunie şi 31 Decemvrie st. n.

Darea de interese o plăteşte institutul separat.

Depuneri şi ridicări se pot face şi prin poştă.

Acoardă **împrumuturi** pe cambii; cambii cu acoperire hipotecară; obligaţiuni cu cavenţi; pe hipotecă; credite de cont-curent pe lângă asigurare hipotecară sau hârtii de valoare (acţii dela bănci şi efecte publice).

Etalonul de interese variază între $6^1/_2$%—8%, fără nici o proviziune.

18—20 **Direcţiunea.**

Tiparul tipografiei Arhidiecezane în Sibiiu.

© BCUCluj